माननीय महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्री थम माया थापाज्यूले प्रस्तुत गर्नुभएको भावी कार्ययोजना

क्र.सं.	(क) कानुनी तथा नीतिगत
१	नेपालको संविधान र नेपाल पक्ष राष्ट्र भएका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता अनुकुल राष्ट्रिय लैंगिक नीति निर्माण गरी यथासिघ्र कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२	नेपालको संविधानको मौलिक हक कार्यान्वयनका लागि संविधानको धारा ३८(३) बमोजिम सबै प्रकारका महिला हिंसालाई कानुनी दायरामा ल्याउने र पीडितलाई क्षतिपूर्ति दिने, र धारा ३८ (५) बमोजिम महिलालाई शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षामा विशेष अधिकार सुनिश्चित गर्ने विधेयक तयार गरी संघीय संसदमा पेश गरिनेछ ।
३	मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार(नियन्त्रण) ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५लाई समयानुकुल परिमार्जन गरिनेछ ।
४	राष्टिय महिला आयोग ऐन, २०७४ अनुसार नियमावली तर्जुमा गरिनेछ ।
५	बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०४८ लाई प्रतिस्थापन गर्ने विधेयक संघीय संसदमा पेश गरिनेछ ।
६	अपाङ्गता भएका व्यक्ति हरूको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ बमोजिम नियमावली तर्जुमा गरिनेछ ।
७	ज्येष्ठ नागरिक ऐन, २०६३ को समयाअनुकुल परिमार्जन गरिनेछ । समाज कल्याण ऐन, २०४९ लाई प्रतिस्थापन गर्ने विधेयक तयार गरिनेछ ।
८	महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरु सम्वन्धमा भएका व्यवस्थाहरु प्रदेश र स्थानीय तहमा कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने गरी नमूना कानुनहरु निर्माण गरी तत् तत् निकायमा पठाईने व्यवस्था गरिनेछ ।
९	बालबालिकालाई बुलिङ (Bullying) बाट हुने मानसिक र शारीरिक क्षतिबाट बचाउन बुलिङ विरुद्धको नीति (Anti Bullying Policy) र (Corporal Punishment) विरुद्धको नीति ल्याइनेछ ।
१०	महिला तथा बालबालिका उपर हुने सबै प्रकारका हिंसा अन्त्य गर्न यस विरुद्ध कडा कानूनको व्यवस्था गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । हिंसा पिडित महिला तथा बालबालिकाहरुलाई एकीकृत सेवा प्रदान गर्ने गरी एकीकृत पुनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
११	अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता (महिला विरुद्ध हुने सबै किसिमका विभेद उन्मुलन गर्ने महासन्धि (CEDAW)/ बेइजिंग घोषणा तथा कार्ययोजना(BPFA)/बाल अधिकार सम्बन्धी महासन्धि (CRC)/ अपांगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी महासन्धि (CRPD) / दिगो बिकासका लक्ष्य कार्यान्वयन गर्ने गरी राष्ट्रिय कार्ययोजना निर्माण गरिनेछन् ।
	(ख) संस्थागत तथा संरचनागत सुधार
१२	केन्द्रमा बालबालिका, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकका गुनासो सुन्न एवं समस्या समाधान गर्नका लागि सहयोगी सेवा कक्ष (Help Desk) , समस्या समाधान कक्षको स्थापना गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।
१३	प्रत्येक स्थानीय तहमा महिला हिंसा तथा दुर्व्यवहार, बालबालिका विरूद्धको हिंसा, सडक बालबालिका, अपाङ्गता

	भएका व्यक्तिहरूको गुनासो सुन्न र अधिकारको सुनिश्चितताका लागि निर्वाचित जनप्रतिनिधि, सुरक्षा निकाय, नागरिक समाज, शिक्षक, पत्रकार सम्मिलित तत्काल उद्धार समूह (Rapid Response Team) गठन गरी उद्धार तथा संरक्षणको काम गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
	(ग) कार्यक्रमगत सुधार
१४	सार्वजनिक निजी साझेदारीमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि सहायक सामाग्रीहरुको उत्पादन र वितरणको व्यवस्था ७ वटै प्रदेशमा विस्तार गरिनेछ ।
१५	बहिरा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि संचारको पहूँच सहज बनाउन भिडियो रिले कल सेवा उपलब्ध गराइनेछ । साङ्केतिक भाषा दोभाषे तालिम केन्द्र र साङ्केतिक भाषा अनुसन्धान केन्द्र स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ । साथै सवै स्थानीय तहमा नेपाली सांकेतिक भाषाको दोभासे सेवा उपलव्ध गराइने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६	सार्वजनिक यातायातमा महिला हिंसालाई शून्य बनाउन तथा जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता मैत्री बनाउन साझा यातायात लगायतका सार्वजनिक यातायातका संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१७	प्रत्येक प्रदेशमा क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि पुनर्स्थापना केन्द्र स्थापनाको लागि प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी प्रक्रिया अगाडि बढाईने छ ।
१८	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पहुँच अभिवृद्धि गर्न नेपालको संविधान /UNCRPD/ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ तथा पहुँचयुक्त भौतिक संरचना निर्माण तथा संचार सेवा निर्देशिका अनुरुप अपांगता मैत्री भौतिक संरचना निर्माण तथा संचार सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । सबै सरकारी तथा सार्वजनिक भवनहरुको अपांगता मैत्री परीक्षण गरिनेछ ।
१९	७ वटै प्रदेशमा कम्तीमा १/१ ओटा सुविधा सम्पन्न ज्येष्ठ नागरिक आश्रम स्थापना गरिनेछ । पशुपति बृद्धाश्रमलाई गोठाटारमा सुबिधा सम्पन्न ज्येष्ठ नागरिक आश्रम निर्माण गरी स्थानान्तरण गरिने छ ।
२०	मौजुदा ऐन, कानुन बमोजिम ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरुले प्राप्त गर्नुपर्ने सेवा सुबिधा सम्वन्धमा सरोकारवाला निकायसंग समन्वय गरी प्रभाबकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था गरिनेछ ।
२१	महिला र बालबालिका उपर हुने घरेलु हिंसा, दुर्व्यवहार, लैंगिक हिंसा, बोक्सीको आरोप, बलात्कार, दाईजो तथा बालविवाह अन्त्यका लागि सामाजिक सचेतना कार्यक्रम देशव्यापी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
२२.	सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन कार्यलाई ७ वटै प्रदेशमा विस्तार गरिनेछ ।
२३.	बालबालिका खोजतलास समन्वय केन्द्रलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । निशुल्क टेलिफोन नं. १०४ लाई सबै जिल्लामा बिस्तार गरिनेछ ।
२४	अनाथ, असहाय बालबालिकाको संरक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ । बाल गृह, बाल सुधार गृहको अनुगमनलाइ प्रभावकारी बनाई आवासीय बाल गृहहरूको न्यूनतम् मापदण्डलाई कडाइपूर्वक कार्यान्वयन गरिनेछ । आपत् तथा जोखिममा परेका तथा दुर्व्यवहार, शोषणबाट पीडित बालबालिकाको तत्काल उद्धार एवम् मानवीय

	सहयोगलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
२५.	सार्वजनिक स्थलमा हुने लैंगिक हिंसा न्यूनीकरणको लागि सूचक निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । लैंगिक हिंसा अन्त्यमा पुरुष तथा युवा सहभागिता परिचालन गर्ने गरी पुरुष सञ्जालीकरणको विस्तार गरिनेछ ।
२६.	प्रत्येक प्रदेशमा हिंसा, वेचबिखन र ओसारपसार, दुर्व्यवहारवाट पीडित व्यक्तिको संरक्षणका लागि एकीकृत पुनर्स्थापना केन्द्रको भवन निर्माण गरिने छ । पुनर्स्थापना केन्द्रमा आश्रित व्यक्तिहरूको सीप तथा क्षमता विकास गरी आयआर्जन तथा रोजगारीको सुनिश्चितता गर्दै पारिवारिक पुनर्स्थापनामा जोड दिईनेछ ।
२७.	राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रममार्फत् महिलाहरुको सामाजिक रुपान्तरण तथा आर्थिक सशक्तीकरणको कार्यक्रमलाई देशव्यापी बनाईने छ ।
२८.	कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा रोकथाम गर्नका लागि लागु गरिएको आचार संहितालाई कडाईका साथ पालना गर्ने ब्यबस्था गरिनेछ ।
२९.	समाजमा बिद्यमान अन्धविश्वास छाउपडी, कमलरी प्रथा लगायतका सामाजिक कुरीति अन्त्य गर्न सामाजिक जागरण सहित सचेतना र पैरबीका विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
३०.	स्थानीय तहमा निर्वाचित महिला जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकासको लागि प्रशिक्षण कार्यकम सञ्चालन गरिनेछ ।
३१.	औपचारिक तथा अनौपचारिक श्रम क्षेत्रमा समान कामका लागि समान ज्याला कार्यान्वियन गर्न समन्वयात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३२.	यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकहरूका लागि सामाजिक संरक्षण, सम्मान एवम् आर्थिक स्वावलम्बनका कार्यक्रमहरु सम्बन्धित गैह्र सरकारी संस्था हरूसँगको सहकार्यमा सञ्चालन गरिने छ ।
३३.	संघिय संरचना अनुसार समाज कल्याण परिषद्लाई समयसापेक्ष हुने गरी संरचनागत सुधार गरिनेछ ।
३४	आर्थिक रुपमा विपन्न तथा सामाजिक रुपमा पिछडिएका असहाय एकल महिलालाई एकल महिला कोषको परिचालन मार्फत जिविकोपार्जनका लागि व्यवस्था गरिनेछ ।
३५	महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिसंग सम्बन्धित खण्डीकृत तथ्यांक संकलन प्रणालीको विकास गरिनेछ ।

	सरकारको नीति तथा कार्यक्रम आ. व. २०७५।७६
१.	महिला सशक्तिकरणका लागि राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
२.	महिला, बालबालिका ,ज्येष्ठ नागरिक, विपन्न, लोपोन्मुख र सीमान्तीकृत समुदायलाई सामाजिक संरक्षण गरिनेछ। कानुन कार्यान्वयनको प्रभावकारिता बढाई बलात्कार, यौन शोषण, मानव ओसारपसार र बेचबिखन तथा महिलाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरुलाई निर्मूल गरिनेछ।
३.	महिला हिंसाको प्रमुख कारणको रुपमा रहेका अशिक्षा,अभाव,अन्धविश्वास र पछौटेपन हटाउन अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
४.	बालविवाह, दाइजो, तिलक, बोक्सी, छाउपडी, जातीय भेदभाव, उत्पीडन तथा छुवाछुत एंव सामाजिक कुरीति उन्मूलन गरिनेछ।